

CIUPERCI NEPERFECTE, PARAZITE PE POMII DE *MALUS DOMESTICA* BORKH. ȘI COMBATerea INTEGRATĂ A LOR ÎN ZONA DE NORD A REPUBLICII MOLDOVA

NATALIA MUNTEAN

masterand, Facultatea Horticultură, UASM

În plantațiile de măr, drept factor limitativ al productivității și eficienței economice, intervine microflora fitoparazită eucariotă, inclusiv o serie de specii de ciuperci neperfecte (*Fusicladium dendriticum*, *Oidium farinosum*, *Monilia fructigena* și *Phyllosticta mali*), care reclamă în fiecare an tratamente chimice costisitoare. Sporirea gradului de atac al pomilor se datorează perturbării echilibrului bioecologic natural și apariției unor forme de agenți patogeni, rezistente la fungicide, precum și efectului monoculturii, care creează condiții favorabile pentru instalarea și permanentizarea microflorei fitoparazite, proporțional cu vârsta plantației. Necesitatea micșorării pierderilor pune la ordinea zilei problema elaborării unor măsuri care ar diminua dinamica dezvoltării și nocivitatea bolilor cauzate de ciupercile neperfecte cu un număr minim de intervenții chimice și perfecționării sistemelor integrate de protecție a plantațiilor de măr în funcție de caracteristica imunologică a soiurilor cultivate.

Reieșind din cele menționate, scopul cercetărilor a fost determinarea rezistenței la atacul cu ciupercile *Fusicladium dendriticum*, *Oidium farinosum*, *Monilia fructigena* și *Phyllosticta mali* pe fond infecțios natural a soiurilor Renet Simirencu și Golden Delicious, Florina și Prima, Granny Smith și Gala Royal, dar și determinarea eficienței biologice a sistemelor de protecție integrată a plantațiilor cu soiurile menționate, în zona de nord a țării noastre.

Experiențele au fost realizate în plantații cu scheme de plantare în funcție de soi, sistemul de întreținere a solului – ogor negru și înțelinire, irigarea prin picurare. Determinarea rezistenței soiurilor la atacul ciupercilor neperfecte s-a făcut după Ivașcu, Antonia (2009). Pentru protecția pomilor în parcelele experimentale a fost utilizat sistemul cu 12 tratamente chimice la soiurile sensibile (Renet Simirencu, Golden Delicious, Granny Smith și Gala Royal) și cu 7 tratări la soiurile noi, cu rezistență de tipul Vf₁ la rapăn (Florina și Prima). Evidențele pentru determinarea gradului de atac cu ciupercile *Fusicladium dendriticum*, *Oidium farinosum*, *Monilia fructigena* și *Phyllosticta mali*, precum și a eficienței biologice a schemelor de protecție utilizate, s-au efectuat prin metode acceptate în cercetările fitopatologice.

În zona de nord a țării, condițiile climaterice în anul 2021 au fost foarte favorabile pentru declanșarea și evoluția procesului patologic cauzat de ciupercile neperfecte, parazite pe pomii de măr.

Rezultatele aprecierii rezistenței comparative a unor soiuri de măr la atacul ciupercilor neperfecte pe fondul infecțios natural, arată o diferență esențială, după cum urmează:

- la atacul de *Fusicladium dendriticum* au fost imune soiurile Prima și Florina, sensibile – soiurile Granny Smith și Gala Royal, cu sensibilitate înaltă – soiurile Renet Simirencu și Golden Delicious

- la atacul de *Oidium farinosum* au fost relativ rezistente soiurile Prima și Granny Smith, sensibile – soiurile Golden Delicious, Gala Royal și Florina, cu sensibilitate înaltă soiul Renet Simirencu

- la atacul de *Monilia fructigena* a fost relativ rezistent Granny Smith, sensibile – soiurile Golden Delicious, Gala Royal, Prima și Florina

- la atacul de *Phyllosticta mali* și *Phyllosticta briardi* a fost relativ rezistent Granny Smith, sensibile soiurile Prima și Florina, Renet Simirencu și Golden Delicious.

Rezultatele experimentale obținute ne permit să menționăm că sistemele de protecție a plantațiilor de măr, diferențiate în funcție de rezistența soiurilor la bolile cheie, a asigurat o eficiență biologică înaltă a tratamentelor împotriva rapănului, făinării, filostictozei și moniliozei. În lipsa tratamentelor împotriva ciupercii *Fusicladium dendriticum*, a avut o dezvoltare puternică ciuperca *Phyllosticta mali*, a devenit reală necesitatea tratamentelor pentru prevenirea căderii premature a frunzelor la soiurile Florina și Prima.

În baza rezultatelor experimentale obținute, propunem producătorilor de mere din zona de nord

a Republicii Moldova utilizarea pentru combaterea ciupercilor neperfecte, parazite pe măr a schemelor cu 12 tratamente pentru soiurile sensibile la *Fusicladium dendriticum* și *Oidium farinosum* și cu 7 la soiurile care posedă gena Vf₁.

Conducător științific: conf.univ., dr. Sergiu BĂDĂRĂU